

TLAČOVÁ SPRÁVA

Košice 10. september 2026

Geografia v meniacom sa svete: Košice hostia vyše 250 geografov skúmajúcich zmeny miest, klímy, krajiny a spoločnosti

Ako zmierniť prehrievanie miest, čo dokáže umelá inteligencia pri skúmaní krajiny, ako sa menia regióny, migrácia či doprava? Čo by sa z toho všetkého mali učiť žiaci v škole? Viac ako 250 geografov sa od 7. do 10. septembra 2026 stretlo v Košiciach na 4. spoločnom kongrese Českej a Slovenskej geografickej spoločnosti *Geography in the Changing World – Geografia v meniacom sa svete*, ktorý hostila Univerzita Pavla Jozefa Šafárika (UPJŠ) v Košiciach.

Kongres organizovala **Prírodovedecká fakulta (PF) Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach** a jej **Ústav geografie (ÚG PF UPJŠ)** v spolupráci s **Českou geografickou spoločnosťou** a **Slovenskou geografickou spoločnosťou**. Do Košíc prišli vedci zo Slovenska a Česka, ale aj odborníci z ďalších európskych krajín a Nového Zélandu. Program prepoil klimatické a environmentálne témy, mestský a regionálny rozvoj, migráciu, geopolitické zmeny, geoinformatiku, diaľkový prieskum Zeme, umelú inteligenciu a geografické vzdelávanie.

Geografia ako veda, ktorá vysvetľuje vzťahy a pomáha predvídať zmenu

Na otvorení kongresu sa účastníkom prihovoril **rektor UPJŠ prof. MUDr. Daniel Pella, PhD.** Vo svojom príhovore zdôraznil význam geografie ako vedy, ktorá umožňuje porozumieť komplexnosti sveta, spájať prírodné a spoločenské procesy a na základe ich poznania lepšie predikovať ďalší vývoj. *„Súčasný svet sa mení rýchlo a často nečakane. Okolité prostredie ovplyvňuje kvalitu nášho každodenného života vrátane nášho zdravia. Geografia preto určite patrí medzi vedné disciplíny, ktoré nám umožňujú chápať svet v širších súvislostiach. Dokáže prepájať prírodné procesy, fungovanie miest a regiónov so spoločenskými zmenami a zároveň ponúka nástroje na predikciu ich ďalšieho vývoja, ktorá nám môže pomôcť skvalitniť podmienky prostredia, v ktorom žijeme. Som rád, že práve Košice, naša univerzita a jej prírodovedecká fakulta sa stali centrom stretnutia významných európskych a svetových odborníkov,*“ uviedol rektor UPJŠ Daniel Pella.

Účastníkov ďalej privítal prezident Slovenskej geografickej spoločnosti **prof. PaedDr. PhDr. RNDr. Martin Boltižiar, PhD., MBE** a viceprezident Českej geografickej spoločnosti **RNDr. Jiří Preis, Ph.D.** Spoločné česko-slovenské podujatie nadväzuje na dlhodobú spoluprácu oboch geografických komunit a výrazná časť odborného programu prebiehala v angličtine. *„Spoločný kongres nie je iba stretnutím dvoch národných geografických spoločností. Je to priestor, kde sa stretávajú rôzne geografické školy,*

generácie vedcov aj pohľady na problémy, ktoré už dávno nepoznajú štátne hranice,“ zhodnotil predseda organizačného výboru kongresu a riaditeľ Ústavu geografie PF UPJŠ **doc. Mgr. Ladislav Novotný, PhD.**

AI geografov nenahradí. Mení však spôsob, akým pracujú

Jednu z troch hlavných plenárnych prednášok predniesla **prezidentka Medzinárodnej geografickej únie (IGU – International Geographical Union) prof. Nathalie Lemarchand**. Venovala sa **premene veľkých obchodných centier a nákupných areálov**. Ukázala, že priestory pôvodne vytvorené najmä na spotrebu sa pod tlakom environmentálnych a spoločenských zmien môžu meniť na udržateľnejšie časti mesta – s väčším podielom zelene a vody, priepustnými povrchmi, prírode blízky riešeniami a širším využívaním obnoviteľných zdrojov

Prezident Asociácie geografických spoločností v Európe (EUGEO – Association of Geographical Societies in Europe) prof. Zoltán Kovács otvoril širšiu otázku udržateľnosti miest. Zdôraznil, že mesto nemožno posudzovať izolovane od jeho zázemia: jeho fungovanie je previazané s bývaním, dochádzkou, dopravou, ekonomikou, využívaním krajiny a každodennými väzbami obyvateľov za administratívnymi hranicami mesta. Profesor Kovács zároveň vyzdvihol spoločnú organizáciu kongresu českou a slovenskou geografickou komunitou: „*Oceňujem aj rozhodnutie používať angličtinu ako hlavný rokovací jazyk v odbornom programe. Práve to dodalo podujatiu **jednoznačný medzinárodný rozmer**. **Košice sa v týchto dňoch stali významným centrom európskeho vedeckého geografického diskurzu.***“

Profesor **Jakub Langhammer** z **Prírodovedeckej fakulty Karlovej univerzity v Prahe** otvoril tému umelej inteligencie v geografickom výskume. Počas prednášky s názvom ***From maps to AI: How technology is transforming geography and the work of geographers*** predstavil trendy, ktoré formujú nasadenie AI pri spracovaní priestorových dát, satelitných a leteckých snímok, modelovaní a automatizovanej analýze. „AI je nástroj, ktorý geografovi výrazne rozširuje možnosti, ale nie je náhradou odborného úsudku. Algoritmus môže nájsť vzor, zrýchliť analýzu alebo spracovať množstvo dát, ktoré by človek sám nezvládol. **Na konci však musí byť expert**, ktorý výsledok interpretuje v kontexte a **nesie zodpovednosť za záver**,“ zhrnul jednu z kľúčových myšlienok kongresu geograf, predseda vedeckého výboru kongresu a zároveň prorektor UPJŠ **prof. Mgr. Jaroslav Hofierka, PhD.**

Kongres ďalej priniesol príspevky na témy o GeoAI, diaľkovom prieskume Zeme, hyperspektrálnom a termálnom snímaní, LiDAR-e, strojovom a hlbokom učení, participatívnom mapovaní či modelovaní prírodných rizík. Vedci diskutovali o využití AI v geologickej predikcii, strojovom učení pri modelovaní povodní alebo o automatizovanom mapovaní vegetácie. Vzhľadom na rozsah aktuálnych tém v súčasnej geografii organizátori zostavili program v paralelných sekciách. Odborníci sa venovali prehrievaniu miest a zelenej infraštruktúre, migrácii a integrácii, regionálnym nerovnostiam, demografickým zmenám, geopolitike, doprave a mobilitě, suburbanizácii, brownfieldom, transformácii priemyselných regiónov, prírodným rizikám, krajine a jej historickému vývoju. V centre pozornosti neostali len globálne procesy, ale aj konkrétne problémy slovenských a českých miest a regiónov, ako aj výzvy v ďalších lokalitách a krajinách. Na kongrese dostali priestor na prezentáciu aj spoločnosti pôsobiace v geoinformatike a priestorovom plánovaní, medzi nimi **SoftPlan** a **Umbra**, ktoré spolupracujú na akademickom výskume a poskytujú technologickú prax. Vďaka spolupráci univerzít so súkromným sektorom sa vedecké metódy a priestorové dáta prenášajú do plánovania, územnej správy a reálneho rozhodovania.

Čo sa má učiť v škole, keď mapu aj AI máme vo vrecku?

Zaujímavou súčasťou stredajšieho programu bol **Didaktický deň** venovaný **budúcnosti geografického vzdelávania**. Panelová diskusia otvorila tému výučby geografie vo väzbe na kurikulárnu reformu, postavenie geografie v školskom vzdelávaní a prípravu budúcich učiteľov. Diskutovali **doc. RNDr. Dana Řezníčková, PhD.** z Univerzity Karlovej v Prahe, **Mgr. Peter Farárik** z NIVAM v Bratislave, **RNDr. Michal Šindelář, PhD.** z Gymnázia Kodaňská v Prahe, **RNDr. Jana Lóšková, PhD.** zo Základnej školy Hroncova v Košiciach a **Mgr. Vladimír Liščík** z Gymnázia Pavla Horova v Michalovciach. „V dynamicky sa meniacom svete, ktorý čelí mnohým krízam a výzvam, má geografia ako veda mimoriadny význam. Je však potrebné, aby sa **nové geografické poznatky a prístupy primerane premietali do vyučovania geografie na základných a stredných školách**. To si vyžaduje spoluprácu a vzájomné načúvanie štátnych inštitúcií, učiteľov z praxe a univerzít, ktoré budúcich učiteľov pripravujú. Práve s týmto cieľom sme pripravili program včerajšieho Didaktického dňa a veľmi nás teší, že sme ho mohli obohatiť aj o skúsenosti kolegov z Česka,“ uviedol predseda organizačného výboru kongresu **Ladislav Novotný**.

Dnešný a zároveň posledný deň kongresu patril **odborným exkurziám**. Účastníci si pozreli mesto Košice a širší región, ktoré im slúžia ako živé geografické laboratórium. Jedna z exkurzií bola zameraná **na Košice a ich priestorový vývoj**. Ďalšia bližšie predstavila **košický oceliarsky závod U. S. Steel Košice**, ktorý by mal od 1. októbra 2026 nieť názov

Nippon Steel Slovakia, a význam výroby ocele pre mesto a región. Ďalším cieľom bol **pripravovaný závod Volvo pri Košiciach**, ktorý otvára novú etapu priemyselnej geografie regiónu. Historický rozmer exkurzií priniesli **Dubnícke opálové bane** – významná lokalita banskej histórie východného Slovenska – a zastávka **pri vysielacom Dubník** s vyhliadkovým bodom. V rámci terénneho programu bolo možné sledovať priemyselné dedičstvo, súčasné investície, krajinu a regionálny rozvoj. „*Chceli sme, aby sa kongres nekončil pri prezentáciách. Geografia sa odohráva v teréne* – v meste, vo fabrike, v krajine aj na miestach, kde sa stretáva história s novými investíciami. **Košice a ich okolie ponúkajú mimoriadne koncentrovaný príklad týchto premien,**“ uzatvára **doc. Novotný**. Štvordňový kongres tak ponúkol vedeckú diskusiu, nové technológie, vzdelávanie a terénnu skúsenosť. Všetky odborné príspevky a prezentované technológie ilustrovali, ako môže geografia pomôcť lepšie porozumieť svetu okolo nás, ktorý sa mení čoraz rýchlejšie, a ako tieto poznatky preniesť do efektívnejšieho rozhodovania, plánovania a vzdelávania.

Mgr. Laura Holánová, PhD.

Tlačová referentka a hovorkyňa UPJŠ v Košiciach

Kontakt pre médiá:

doc. Mgr. Ladislav Novotný, PhD.

predseda organizačného výboru GEOGRAPHICAL CONGRESS 2026

riaditeľ Ústavu geografie

Prírodovedecká fakulta UPJŠ v Košiciach

e-mail: ladislav.novotny@upjs.sk

e-mail kongresu: geo-congress-2026@upjs.sk

tel.: +421 55 234 2591, +421 915 905 367

web: <https://geo-congress-2026.science.upjs.sk/>

